

אֶל־וּמֹרֶת

ניסן תשפ"ב

מוסדות בית המדרש
אלון מורה

תזון העניינים

5

זמני החג

- יום חמישי, י"ג ניסן
- יום שישי, י"ד ניסן ערב פסח
- שבת וחג הפסח

9

מהלכות הפסח

- מכירת חמץ
- הכשרת כלים - ראה גם בנספח
- תענית בכורות
- בדיקת / ביטול / שריפת חמץ
- הכנות לשבת ולליל הסדר
- ליל הסדר

17

נספחים

- כיצד מנקים?
- מוצרי חמץ
- מוצרים שאינם מזון
- תרופות
- הכשרת כלים

31

פנינים להגדה
של פסח!
וחידות לליל הסדר

37

חדשות ועדכונים
מוסדות בית המדרש

חודש האביב | הרב אליקים לבנון

החרות: לכוון את החופש למקומו האמיתי: אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה!

המצות: קמח ומים, ללא תוספות, ללא תלות בחומרים אחרים. לא להיות משועבדים לערכים חיצוניים, אלא לערכים הפנימיים והבסיסיים שלנו.

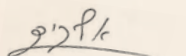
החינוך לך הוא נר לרגלינו!

- החינוך לחופש הרוח, לחשיבה עצמית, ולהפניית כל הכוחות להרבות אור וטוב!
- חינוך לקבלת החלטות נכונות, בעולם הרוח ובעולם המעשה, על פי דרך התורה!

בהתקרב חג הפסח הבעל"ט, לאחר שני חודשי אדר, נעמוד על שורשנו, לזכות לחופש ולחרות האמיתית, לנהל את חיינו, בפרט ובכלל, על פי רוחנו הפנימית, ונזכה לצאת מהמיצרים:

מן המיצר קראתי י-ה, ענני במרחב י-ה!

חג שמח!

הרב אליקים לבנון

"שמור את חודש האביב, ועשית פסח". (דברים טז, א)

התורה מלמדת אותנו, שיש קשר בין פסח לאביב, יתרה מזו:

עיבור השנה נסמך על פסוק זה:

"שמור אביב של תקופה שיהא בחודש ניסן". (סנהדרין י"ג, ב')

כלומר: "התקופה", תקופת ניסן, שהיא אחת מתוך ארבע "תקופות" שיש בשנה, חייבת לצאת בימים הראשונים של ניסן, בימים שהירח מתחדש.

ואם לפי החשבון, תצא "התקופה" מאוחר יותר, יש להוסיף עוד חודש אחד של אדר, כדי לגרום לסידור נכון, כפי הוראת התורה.

בנוסף ללימוד זה, של "שנה מעוברת", מורה לנו התורה יסוד נוסף:

חודש-אביב. התחדשות ופריחה.

ארבע שמות נקראו לחג הפסח:

חג הפסח, חג האביב, חג החירות, וחג המצות.

כל השמות, ממקדים אותנו סביב אותה נקודה: חופש!

אבל, לא כפי שמבינים מושג זה באופן חיצוני, שלעיתים הופך החופש להפקרות ולפריקת עול, אלא חופש, במובנו הפנימי: חופש נשמת!

הפסח: על שם שפסח הקב"ה על בתי בני ישראל, להבדילם מהעבדות החשוכה של מצרים.

האביב: היציאה מהעבדות חייבת להוביל לפריחה גדולה.

והגדת לבנק | אליסף פרשן - מנכ"ל

ידידנו היקרים!

מעגל השנה סובב לו ומביא עימו ריחות של פריחה ושל אביב, ואנו נשב בקרוב סביב שולחן הסדר, איש איש ומשפחתו, נקיים את מצוות 'והגדת לבנק' ונחבר את דור העתיד לאבות אבותינו, נקשור עוד חוליה בשרשרת ארוכת השנים של עם ישראל, ונראה את עצמינו כאילו אנחנו יצאנו ממצרים.

החדשות שאנו שומעים בעולם מוכיחות שעדיין המלאכה לא תמה, מציבות בפנינו הזדמנויות מיוחדות לקלוט ולקבל את אחינו שבגולה - לחזור למקורות, לארץ אבותינו ולחבר את גאולת מצרים לגאולה שזכינו לה בדורות אלו, לתקומת ארצנו ואומתנו כאן - בארץ אבותינו.

זכות היא לנו - לכולנו, על ידי התמיכה האדירה שלכם, לקחת חלק המפעל חשוב זה של הרמת דגל התורה, ודגל ההתיישבות, ספרא וסייפא ועיסוק במלאכת החינוך ובמצוות 'והגדת לבנק' במשך כל השנה.

הרמת קרנה של תורה - כאן בהרי השומרון תביא עמה המשך התחדשות ופריחה, לחיבורים ולאחדות בעם, ולחיבור של אחינו בתפוצות לארץ ישראל.

כבכל שנה, מוגשת לכם חוברת עשירה ומלאה על חג הפסח - בהלכות ובמנהגים, מתובלת בדברי הגדה ורעיונות, ובהפעלות לחג ולשולחן הסדר.

שותפים, בוגרים וידידים יקרים.

ברצוני לאמר לכם תודה אישית על תמיכתכם האדירה שמסייעת ומעניקה לנו את היכולת והכוח לקיים ולהרחיב את הפעילות האדירה ואת המוסדות הישיבה.

ברכת ה' שלוחה לכם מנחלת יוסף הצדיק

לכם ולבני משפחותיכם

פסח כשר ושמח!

Alisef
אליסף פרשן

לקראת דהג - זמנים

יום חמישי י"ג ניסן 14.3		
מכירת חמץ	עד ליל בדיקת חמץ, ביום חמישי, י"ג ניסן.	מומלץ לחתום על טופס יפוי כח אצל הרב המקומי, או דרך אתר "כיפה"
בדיקת חמץ	ביום חמישי בלילה משעה 19:27	

יום שישי י"ד ניסן | 15.3

	תחילת הצום: 04:34 סיום הצום (למתענים): 19:27		תענית בכורות
בשעת הצורך, אפשר להקל ולאכול עד השעה 10:28	בשעה 09:32 לספרדים בשעה 09:58 לאשכנזים		סוף זמן אכילת חמץ
בשעת הצורך, יש מתירים לשרוף ולבטל את החמץ עד השעה 11:33	בשעה 10:45 לספרדים בשעה 11:24 לאשכנזים		סוף זמן שריפת החמץ וביטולו
	שומרון 18:39 תל אביב 18:47	ירושלים 18:29 חיפה 18:39	זמן הדלקת נרות בכניסת השבת והחג
	עד חצות הלילה בשעה 00:40 ולספרדים בשעה 00:02		סוף זמן אכילת אפיקומן
מתחילים לספור ספירת העומר	שומרון 19:45 תל אביב 19:47	ירושלים 19:45 חיפה 19:46	צאת השבת והחג

שיעורים ומידות

נפח של קופסת גפרורים ורבע	שיעור נפח של כ"זית" (כ-28 סמ"ק)	לאכילת מצה ומרור
נפח של כארבע קופסאות גפרורים	שיעור נפח של רביעית (כ-90 סמ"ק)	לכוס יין מארבע כוסות

מה עוד צריך בליל הסדר?

זרוע	חתיכת בשר צלוי להניח על הקערה (לא לאכילה).
ביצה	ביצה מבושלת, לקערת ליל הסדר. יש הנוהגים לאכול ביצים מבושלות בסעודת החג.
יין	גביעים או כוסות, שיש בהם נפח של רביעית לפחות, בהתאם למספר המסובים. יין (או מיץ ענבים) בכמות שתספיק לארבע כוסות עבור כל אחד.
כרפס	ירקות עלים או תפו"א. חתיכה קטנה לכל אחד מהמסובים (פחות מכ"זית"). לנוהגים כרמב"ם, אוכלים כ"זית" מהכרפס.
מי מלח	להכין לפני כניסת השבת, כדי לטבול את הכרפס.
מצות	להכין לכל אחד מהמסובים לפחות 4 זיתים של מצות, עדיף 5 זיתים.
מרור	יש להכין חסה נקיה מתולעים לפני החג. יש נוהגים לאכול שורש חזרת (חריון). כל אחד מהמסובים צריך לאכול 2 זיתים של מרור.
חרוסת	עשויה מתפוח, רימון, תמר, אגוז, יין, תבלינים ועוד. די בכמות קטנה כדי לטבול בה את המרור.

במכירה אפשר לכלול גם טוסטר שקשה מאוד לנקותו מפירורים, מוצרי קוסמטיקה ותמרוקים המכילים אלכוהול (שאולי יוצר ממיני דגן) וברכונים (שאולי דבוק בהם חמץ).
מוצאי שבת פרשת אחרי מות, החל מהשעה 19:51, כעשרים דקות לאחר צאת השבת, מושלמת העסקה עם הנוכרי ואפשר להשתמש בחמץ שנמכר לו.
אין להשתמש במוצרים שנמכרו - עד למוצאי שבת!

הכשרת כלים | ראה הרחבה ופירוט בעמוד 23

בכלים אותם מבקשים להגעיל:

- אין להשתמש 24 שעות לפני ההגעלה
- לפרק ידיות סירים וכד', ולנקות היטב את הכלים ואותן
- יש להביא להגעלה גם ידיות וברגים.

מכירת חמץ

לכתחילה, רצוי שלא להשאיר בבית חמץ גמור, אלא לסיימו לפני פסח ולבער את מה שנותר (ואין בכך "בל תשחית"). הרוצה למכור חמץ גמור או תערובות חמץ שיש ברשותו, צריך לחתום עד יום חמישי, י"ג ניסן, על טופס ייפוי כח והרשאה לרב או למועצה הדתית, למכור את החמץ שברשותו לנוכרי.

טפסי ההרשאות למכירת חמץ נמצאים בידי רבני הישובים (לבעלי מפעלים ובתי חרושת קיים שטר הרשאה שונה מהשטר הרגיל). ניתן למנות שליח למכירת חמץ גם דרך אתר "כיפה" באינטרנט, בכתובת:

<https://www.kipa.co.il/passover/sell.asp>

לתשומת לב: השטר עליו חותמים הוא ייפוי כח והרשאה למכירת החמץ שתיעשה על ידי הרב, המשמש כשליחו של המוכר. בפועל, מתבצעת המכירה לנוכרי ביום חמישי, י"ג בניסן לפני השקיעה, וביום שישי, י"ד בניסן בבוקר.

בהתאם לכללים לעיל, יש לרכז את החמץ לפני בדיקת החמץ במקומות סגורים ומסומנים, שאפשר יהיה להצביע עליהם בפני הנוכרי הקונה את החמץ.

| בדיקת חמץ

יש לסיים את ניקיון הבית ביום חמישי, י"ג ניסן, ולרכז את החמץ הנשאר, כדי לאוכלו ביום שישי בבוקר.

ביום חמישי זמן צאת הכוכבים בשעה 19:27.

מתפללים ערבית ומיד אח"כ בודקים את החמץ.

הבדיקה מתבצעת בכל מקום **שדרך להכניס בו חמץ**, כולל: מקרר, מקפיא, רכב וכדומה. גם במקום העבודה יש לבצע בדיקת חמץ, כגון: בשולחנות, במגירות ובתאים שרגילים לשמור בהם מזון חמץ.

אדם השוהה במקום בו אחרים אינם מבערים את החמץ, יכול וצריך לבדוק חמץ גם בחול המועד פסח עצמו. במקרה כזה יקפיד שסביבתו הקרובה, כגון: הכיסא והשולחן שלו, יהיו נקיים מחמץ. העולה על רכב כטרמפיסט ואינו בטוח שבעל הרכב בדק את רכבו, יכנס, ותוך כדי ישיבה יבדוק סביבו. אם מוצא פירורים, ינערם כך שיפלו למרגלותיו.

הערה: בבדיקת חמץ יש "חובת חפצא", לבדוק כל מקום שדרך להכניס בו חמץ ואנו רוצים להשתמש בו בפסח, ויש גם "חובת גברא", שחכמים חייבו כל אדם לבדוק חמץ.

למשל: משפחה העוזבת את ביתה בערב פסח ומתארכת במקום אחר, אע"פ שלא תשהה בביתה בפסח, יש חובה על בעל הבית לנקות חדר אחד ולקיים בו את מצוות בדיקת חמץ. [הלכות הנוגעות לבדיקה מובאות בהמשך החוברת בפרק - "כיצד מנקים?".]

| ביטול חמץ

לאחר הבדיקה יש לבטל את החמץ, על פי הנוסח המובא בסידורים.

חשוב לדעת: כל אדם, בן או בת שהגיעו למצוות, יש לו קנין והוא בעלים על החמץ שברשותו. לכן, לא די בביטולו של בעל הבית עבור אשתו או של אבא עבור ילדיו הגדולים, אלא צריך כל אחד מבני הבית לבטל את החמץ שברשותו.

יום שישי, י"ד ניסן

| תענית בכורות

ביום שישי, זמן עלות השחר בשעה 04:34.

משעה זו נוהגים הבכורות להתענות. רוב הבכורות נוהגים להשתתף בסיום מסכת לאחר תפילת שחרית, ולהתחיל את סעודת המצווה בבית הכנסת. אחר כך, הולך כל אחד לביתו, ממשיך את סעודת המצווה ויכול לאכול במהלך היום.

למתענים: סיום הצום בליל הסדר, בזמן צאת הכוכבים בשעה 19:27. משעה זו רשאי לקדש ולהתחיל את ליל הסדר ולשבור את הצום.

| סוף זמן אכילת חמץ

ביום שישי בבוקר **אסור לאכול מצה**. אמרו חכמים: כל האוכל מצה בערב הפסח, כאילו בא על ארוסתו בבית חמיו. כלומר: הואיל ובלילה יש מצווה לאכול מצה, הטועמה מן הבוקר מקדים את המאוחר, שלא לשם מצווה אלא מתוך תאוה גרידא. לכן, אסרו חכמים את אכילת המצה כבר משעות הבוקר של ערב הפסח.

חמץ - מותר לאכול עד סוף השעה הרביעית של היום

(לפי שעות זמניות).

- מנהג אשכנזים לאכול חמץ עד השעה 9:58.
- יש ספרדים הנוהגים לאכול חמץ עד השעה 9:32.
- בשעת הצורך, כשלא הספיק, אפשר להקל ולאכול עד 10:28.

| סוף זמן שריפת חמץ וביטולו

מן התורה, מותר החמץ עד סוף השעה השישית, חצות היום.

אולם, חכמים ציוו לבערו ולבטלו עד סוף שעה חמישית.

- מנהג אשכנזים לשרוף את החמץ ולבטלו עד השעה 11:24.
- יש ספרדים המחמירים לשורפו ולבטלו עד השעה 10:45.
- בשעת הצורך, יש מתירים לשורפו ולבטלו עד השעה 11:33.

יש להקדים ולשרוף את החמץ מעט קודם, כדי שיספיק לבטלו עד זמן זה. מי שלא ביטל את החמץ עד השעה 11:33 (שהיא השעה המאוחרת ביותר בה ניתן לבטלו על פי החישוב המקל ביותר) חייב לשרוף את החמץ שברשותו, מפני שלאחר זמן זה הביטול אינו מועיל.

| אכילה בערב פסח

כאמור:

מצה אסורה באכילה משעות הבוקר.

חמץ אסור באכילה מהשעה הרביעית

מה מותר לאכול בערב הפסח?

- ספרדים נוהגים לאכול מצה עשירה עד סוף שעה תשיעית, היינו עד השעה 15:47 (לספרדים).
- אשכנזים נוהגים שלא לאכול מצה עשירה כבר מזמן איסור אכילת החמץ. גם להם מותר לאכול מצה שנתבשלה, כמו קניידלך, עד סוף השעה התשעית 15:54 (לאשכנזים).
- בשר, דגים, גבינה וכדומה, מותר לאכול גם לאחר שעה זו.

תספורת וגילוח

בזמן שבית המקדש היה קיים, היו מתחילים לשחוט את קרבן הפסח בערב פסח אחר חצות היום. את בשר הקרבן היו צולים ואוכלים אותו בליל הסדר בירושלים.

משום כך, אסרו חכמים לעשות מלאכה בערב הפסח מחצות היום, (לאשכנזים משעה 12:40, לספרדים משעה 12:02). לכן, יש להזדרז להסתפר, להתגלח וליטול ציפורניים לפני חצות היום.

מי שלא הספיק, רשאי להתגלח, לספר את עצמו או ליטול את ציפורניו גם אחר חצות היום. אולם, לא יסתפר אצל ספר.

ביעור מעשרות

נאמר בתורה: "ביערת הקדש מן הבית, וגם נתתיו ללוי ולגר, ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני" (דברים כ"ו, י"ג).

המצווה היא, להוציא מהבית את התרומות והמעשרות אשר הצטברו במשך השנים, ולחלק לזוכים בהם.

בימינו, מדובר על שמן זית של תרומה, שנותר לאדם, ויש לתיתו לכהן, כדי שישתמש בו להדלקה.

וכן, המטבע עליו מחללים את המעשר השני.

זמן ביעור המעשרות, בערב פסח של השנה הרביעית והשביעית לשמיטה.

השנה, שנת שמיטה, אם נותר לאדם שמן תרומה, יתנו לכהן בערב פסח.

מטבע של מעשר שני, יש לחלל על כף גדושה של סוכר ולומר: "כל הפרוטות של מעשר שני אשר במטבע זו, יהיו מחוללות על סוכר זה".

המטבע יוצאת לחולין ומותרת בשימוש.

לאחר השמיטה יש לייחד מטבע לפדיון מעשר שני.

הסוכר, אסור באכילה, ואפשר לשופכו לכיור, ולהזהיר עליו מים, כדי לבערו.

קבלת יום טוב בשעה מוקדמת

כמו בכל שבת או יום טוב אפשר להקדים את שעת קבלת יום טוב. אולם, שונה פסח משאר ימים טובים, מפני שנאמר בו: "בערב תאכלו מצות".

למדו מכאן חכמים, שאין לאכול מצה אלא בצאת הכוכבים. לכן, גם הקידוש חייב להיות אחר צאת הכוכבים.

מי שסיים תפילת מנחה לפני השעה 17:48, שהוא זמן פלג המנחה, רשאי להתפלל ערבית של חג מזמן פלג המנחה ואילך, כולל אמירת הלל שלם, כנהוג. אולם, אין לקדש קידוש של ליל החג אלא משעה 19:27, עם צאת הכוכבים.

ליל שבת קודש, ט"ו בניסן | ליל הסדר

הדלקת נרות

מדליקים נרות בזמן ההדלקה הנהוג בכל ערב שבת, ומברכים 2 ברכות: "להדליק נר של שבת ושל יום טוב" ו"שהחיינו".

ארבע מצוות בליל הסדר:

שתיים מדאורייתא:

- "והגדת לבנך" - סיפור יציאת מצרים.
- אכילת מצה.

ושתיים מדרבנן:

- אכילת מרור.
- שתיית ארבע כוסות.

שיעור "כזית"

שיעור "כזית" הוא שיעור נפח של כ-28 סמ"ק (בערך נפח של קופסת גפרורים ורבע).

כאשר מגיעים ל"מוציא מצה", לאחר נטילת ידיים לסעודה, לכתחילה יש לאכול מהמצה כשיעור של 2 זיתים (נפח של כשתי קופסאות גפרורים וחצי).

שיעור זה נמצא בגודל של כשני-שליש מצת מכונה.

יש להשתדל לסיים את אכילת שני הזיתים בתוך 4 דקות. למי שהדבר קשה, ימשיך לאכול עד שיסיים את אכילת שני הזיתים.

שיעור אכילת מרור - "כזית" - 28 סמ"ק, כנ"ל.

שיעור שתיית כוס מארבע הכוסות - רביעית, שהוא שיעור נפח של 3 זיתים, כ-90 סמ"ק.

סוף זמן אכילת אפיקומן

- לכתחילה בחצות הלילה, (אשכנזים בשעה 00:40 וספרדים 00:02). מי שלא אכל את האפיקומן עד חצות, יאכל אחרי חצות.

יום חמישי, כ' ניסן ערב שביעי של פסח

השנה, חל שביעי של פסח ביום שישי, ואסרו חג הוא יום השבת, לכן, ביום חמישי, ערב שביעי של פסח, יש להכין עירוב תבשילין (מצות+תבשיל), כדי שאפשר יהיה להכין תבשילים ולהדליק נרות מיום שישי, שהוא יום טוב, לשבת.

יקח מצה ובנוסף תבשיל אחר (כגון ביצה מבושלת) יניחם כדי לאכלם בשבת, ויאמר:

**בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת עֲרֹב:**

בְּהַדְרֵנוּ עֲרֹבָא יְהֵא שְׂרָא לָנָא לְמִיפָא וּלְבִשְׁלָא וּלְאַטְמָנָא וּלְאַדְלָקָא שְׂרָגָא
וּלְמַעֲבָד כָּל צְרִיכָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְתָּא, לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדְרִים בְּעִיר הַזֹּאת:

תרגום:

בְּיוֹם הָעֲרֹב יְהֵא מִתֵּר לָנוּ לְאַפּוֹת וּלְבִשָׁל וּלְהַטְמִין וּלְהַדְלִיק גַּר וְלַעֲשׂוֹת
כָּל צְרִיכָנוּ מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבְתָּא, לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדְרִים בְּעִיר הַזֹּאת:

חולה בקורונה |

חולה, בקורונה או בחולי אחר, המתקשה לאכול או לשותות ינהג כדלהלן:

- לאחר ברכת המוציא, ועל אכילת מצה, יאכל כרבע מצת מכונה.
- לאחר ברכת על אכילת מרור, יאכל עלה חסה אחד.
- אם קשה לו, יאמר את הכורך, ולא יאכל כלל.
- לאפיקומן, יאכל כרבע מצת מכונה.
- שתיית ארבע כוסות: ימהל שליש מים, ושני שלישים מיץ ענבים או יין, ימזוג לכוס של 90 סמ"ק, וישתה בכל כוס מארבע כוסות, 50 סמ"ק.

רפואה ובריאות לכל חולי עמינו!

סיום החג הראשון |

צאת השבת והחג בשעה 19:45

(בירושלים, ובשאר הערים לפי המנהג).

ההבדלה כבכל מוצאי שבת.

במוצאי שבת מתחילים לספור את העומר.

יום שישי - שביעי של פסח

- יש הנוהגים לסעוד "סעודה שלישית" בשביעי של פסח, כדי להיפרד ממצוות אכילת מצות.
- כאשר חל השביעי, ביום שישי, יש לקיים סעודה זו עד סוף השעה התשיעית (בערך 15:50).
- מדליקים נרות שבת מנר שהודלק מערב יו"ט בשעת הדלקת נרות (בירושלים 18:34, תל אביב 18:50, שומרון 18:44).
- קדושת השבת גבוהה היא מקדושת יום טוב. לכן, המעבר מקדושת יום טוב לקדושת שבת, אינו מצריך הבדלה.
- הקידוש בשבת כמו כל קידוש בשבתות השנה.
- מסיבה זו, מותר לקבל שבת מוקדם, ולהתפלל מנחה של יום טוב לפני פלג המנחה (בערך 17:50) ואח"כ, קבלת שבת (מקוצרת) ותפילת ערבית של שבת (ללא יעלה ויבוא).
- אח"כ ניתן לעשות קידוש וסעודת שבת אפילו לפני השקיעה

הכנת מאכל קטניות לצורך השבת

- מותר לאשכנזים לבשל קטניות (שיש להן כשרות לפסח לספרדים!) לצורך אכילה ביום שבת - הן בערב יום טוב, והן ביום טוב עצמו. מותר לבשלן ולאכול אותן בכלים של פסח. לאחר הבישול, אין להשתמש בכלים אלו לצורך הפסח אלא לאחר 24 שעות (בפסח בשנה הבאה, מותר להשתמש בכלים אלו אף בלא הגעלה). רצוי לברור את הקטניות לפני פסח. מי שלא ברר, יכול לברור בפסח.

שימוש במוצרים שנמכרו לנכרי

מוצרים שנמכרו לנכרי בערב הפסח אינם מותרים לשימוש בשבת זו. מכירת החמץ איננה פוקעת לאחר הפסח! קניית החמץ מהנכרי מתבצעת רק לאחר השבת. **במוצאי שבת פרשת אחרי מות**, החל מהשעה 19:51, כעשרים דקות לאחר צאת השבת, מושלמת העסקה עם הנוכרי ורק אז ניתן להשתמש בחמץ שנמכר לו.

כדי להקל מעט בעבודות ניקוי הבית לקראת פסח, כדאי לחלק את הבית ואת תכולתו לשלושה קריטריונים השונים זה מזה בהלכותיהם

מקום שאין דרך להכניס בו חמץ | (גם אם יש חשש קל שמא אי פעם הכניסו בו חמץ)

לדוגמא:

- מדפים עליונים בארונות בגדים ובארונות ספרים.
- מדפים תחתונים, בתנאי שאין תינוקות בבית.
- ספרים שמקפידים שלא להביאם לשולחן האוכל.

ההלכה: אין צורך לגעת בהם כלל ולנקותם, ואין צורך לבדוקם בבדיקת חמץ.

מקום שרגילים להכניס בו חמץ | ואין בדעתנו להשתמש בו כלל בפסח

לדוגמא:

- חדר או דירה שלא יכנסו אליהם בפסח.
- כלי מטבח: סירים, תבניות, צלחות וכדומה.
- תנור אפיה שלא ישתמשו בו בפסח.
- משחקי ילדים שלא ישחקו בהם בפסח.
- בגד עם כיסים שלא נלבש אותו בפסח.

ההלכה: יש לנקות ניקוי כללי (שלא יישאר חמץ נראה לעין). אך אין צורך לנקות כל פירור וכל פריט בפני עצמו (צעצועים, ספרים וכדומה). חפצים שלא משתמשים בהם בפסח יש להצניע או לציינם בפתק - "לא להשתמש בפסח". חדר או דירה - לנקות ולסגור. אין צורך לבדוק בדיקת חמץ. הערה: פירורים הנתרים בפינות החדר - "לא חשיבי", ואין צורך אפילו לבטלם. די לשטוף את הרצפה.

מקום שרגילים להכניס בו חמץ | ובדעתנו להשתמש בו בפסח

לדוגמא:

- מקרר, ארונות מטבח.
- שולחן מחשב, ספות, מיטות (לעיתים ילדים מכניסים בהן חמץ) וכדומה.
- ספרים שרגילים ללמוד בהם על השולחן וברצוננו להשתמש בהם בפסח.
- כלי רכב.
- משחקי ילדים שישחקו בהם בפסח.
- כיסים, בעיקר בבגדי ילדים, שישתמשו בהם בפסח.
- תיקים ותרמילים המיועדים לטיול בפסח.

ההלכה: חייבים לנקות היטב מקומות אלו ולבדוק בהם בדיקת חמץ לאור הנר בליל ארבעה עשר בניסן (אם יש מקומות רבים כאלה, אפשר לבדוק לאור הנר באחד הלילות הקודמים, בלי ברכה).

ארונות מטבח |

הגדרתם: מקום שדרך להכניס בו חמץ

• ארונות מטבח שאין בדעתנו להשתמש בהם בפסח:

יש לרוקנם ולנקותם בעזרת מטלית לחה (אין צורך לשפוך מים). אין צורך בבדיקת חמץ. אפשר להכניס אליהם כלי חמץ שעברו שטיפה רגילה, לסוגרם ולכתוב עליהם "כלי חמץ".

• ארונות מטבח שבדעתנו להשתמש בהם בפסח:

יש לנקות היטב במטלית לחה, ולבדוק בהם חמץ בעזרת נר. לאחר מכן, אפשר להכניס אליהם את כלי הפסח.

ארונות בגדים |

הגדרתם: מקום שאין דרך להכניס בו חמץ.

אם רוצים בכל זאת לנקות, די לעבור במטלית יבשה. אם ידוע שהכניסו בהם חמץ, יש לרוקנם ולנקותם עם מטלית לחה, לעשות בהם בדיקת חמץ בעזרת נר, ולהכניס את הבגדים...

רצפת הבית |

די בשטיפה רגילה.

שטיחים |

אין צורך להשתמש בחומרי ניקוי, ודי לנקותם באחת משלוש האפשרויות:

לנער היטב, "לדפוק" עם מחבט או לשאוב עם שואב אבק.

מקרר |

הגדרתו: מקום שדרך להכניס בו חמץ ודעתנו להשתמש בו בפסח.

יש לנקות היטב את המדפים ואת הקירות, את המסילות ואת הקרקעית (שינוי צבע בדפנות - אינו חמץ!) כמו כן, יש לנקות את הגומי האוטם את הדלת, בעזרת מברשת שיניים, ולסלק את הפירורים הנראים לעין. מה שלא נראה לעין, בטל. לאחר מכן, יש לבדוק בו חמץ לאור הנר, ומותר להשתמש בו בפסח. כפי שנכתב לעיל, בתום הניקוי אפשר לבדוק את החמץ במקרר גם בערבים שלפני זמן הבדיקה.

במקרה כזה, את החמץ שנותר לשימוש עד הפסח יש לשמור בתחתית המקרר בקופסא כדי שלא יתפזר.

שולחנות

לנקות עם מטלית לחה. משטח אכילה של כסא תינוק - לנקות היטב. רצוי לערות עליו מים רותחים.

שולחן שעורכים עליו בצק ורוצים להשתמש בו בפסח כשהוא חשוף, ללא מפה או ניילון, יש לנקותו היטב ולערוות עליו מים רותחים ממיחם או מקומקום חשמלי.

לסיכום: לפני שאנו הופכים את הבית, נעצור לרגע ונתבונן היכן באמת יש לנקות וכיצד, בהתאם לקריטריון שאליו שייך כל מקום ופריט. כך ניכנס כהלכה לחג הפסח עם פחות עייפות ומתח.

מוצרי חמץ

מוצרי המזון בבית נחלקים לשלושה קריטריונים, שלכל אחד התייחסות הלכתית שונה.

מוצרי חמץ גמור

מוצרים העשויים מחמשת מיני דגן.

לדוגמא: עוגיות, אטריות, פתיתים, ביסלי, שקדי מרק, שניצל מוכן, כדורי פלאפל, בירה, ויסקי, מוצרי סויה (שמשמשים בהם או בציפוי שלהם בקמח), סולת, קורנפלקס, (מכיל לתת) גרנולה, **מזון לבע"ח** המכיל חמץ (ראה הערה להלן).

ההלכה: כל אלו נחשבים חמץ גמור ויש לשורפם לפני הפסח או למוכרם לנוכרי באמצעות ייפוי כח ושליחות דרך הרבנות או המועצה הדתית. יש מחמירים שלא לסמוך על המכירה בחמץ גמור, אלא לבער ולשרוף מוצרים אלו.

[הערה: יש מספר חברות המייצרות מזון לבעלי חיים: כלבים, חתולים, ציפורים, דגים ומכרסמים במיוחד לפסח, ללא חמץ. יש לעקוב אחר פרסומיהן]

תערובות חמץ או חשש חמץ

מוצרים המכילים חמץ בתוכם (ברכיבים יתכן שיופיעו כ: קמח חיטה, דגנים, גלוטן, לתת, עמילן). [בחלוקה בין מוצרי חמץ גמור לבין תערובות חמץ נכללו גם מרכיבים שחלקם חמץ וחלקם אינם חמץ.

לדוגמא: יש עמילן חמץ המיוצר מדגנים, ויש עמילן שאינו חמץ, המיוצר מקטניות (תירס, סויה, טפיוקה) או מחומרים אחרים (תפוז"א). אם לא צוין על המוצר ממה הוא עשוי, צריך למוכרו]

לדוגמא: אבקת מרק, קמח לבן, תרופות בסירופ, קישוטים העשויים מדגנים (אם מצופים לק, אפשר להשאירם לנוי).

ההלכה: אין חובה לבער מוצרים אלו, אך אסור להשתמש בהם בפסח ויש למוכרם לנוכרי.

מוצרים שאינם

כשרים לפסח אך אין

בהם חשש חמץ

לדוגמא: תמרוקים (ללא הכשר לפסח), מוצרים המכילים **עקבות** גלוטן או שיש בהם **חשש** לגלוטן או חשש לתת.

קטניות - לנוהגים שלא לאכול קטניות או מוצרי קטניות. **לדוגמא:** אורז, בטנים, במבה, חומוס, שמנים מקטניות, פופקורן.

ההלכה: יש להצניעם ולא להשתמש בהם בפסח. אין צורך למכור לנוכרי או לבטלם.

רשימת מוצרים לפסח (שאינם מוצרי מזון)

במוצרים הבאים צוין האם יש צורך בהכשר לפסח, בצורה הבאה:

- **צריך** - כלומר: צריך הכשר לפסח.
- **רצוי** - כלומר: אם משיגים בקלות עם הכשר - עדיף. אם לא משיגים עם הכשר - אפשר להשתמש גם ללא הכשר מיוחד לפסח.
- **לא צריך** - כלומר: אין צורך בהכשר מיוחד לפסח.

מוצרים המכילים שמן נבט חיטה/ויטמין E - צריכים הכשר מיוחד לפסח.

* מוצרים שדורגו כ-רצוי, הסיבה לכך:

מחד - נפסלו מאכילת כלב. מאידך - באים במגע עם אוכל. הספק - שמא אחשביה.

** מתוך הנסיון, טעם דאורדורנט ומגבונים הוא טעם פגום. לכן, גם אם מכילים מרכיב חמץ, מותרים בהנאה בפסח.

המוצר	הדין
אבקת כביסה	לא צריך
אבקה למדיח	רצוי
אצטון	לא צריך
אקונומיקה	לא צריך
גיל אלוורה (לשימוש בפה)	צריך
דאודורנט	לא צריך**
וזלין טהור	לא צריך
חול ניקוי	לא צריך
טלק	לא צריך
כלים חד-פעמיים מנייר או מקרטון	רצוי
כלים חד-פעמיים מפלסטיק או מקלקר	לא צריך
כפפות חד-פעמיות (בלי אבקה)	לא צריך
מגבות בד (משומשות)	לכבס
מגבונים/ממחטות לחות	לא צריך**
נוזל לניקוי כלים	רצוי*

המוצר	הדין
שמן לתינוק	לא צריך
שמפו לשתיחים	לא צריך
שמפו לשיער	לא צריך
שפתון / אודם	צריך
שקיות ניילון	לא צריך
שקיות קוקי (צלייה)	לא צריך
תבניות אלומיניום	כשרות לכל השנה
תחליב לחות	לא צריך

המוצר	הדין
נוזל לניקוי תנור/מיקרו	לא צריך
נוזל לשטיפת רצפות	לא צריך
ניילון נצמד	לא צריך
נייר אפיה	לא צריך
נייר טואלט	לא צריך
נייר כסף	כשרות לכל השנה
נייר סופג	רצוי*
סבוני אסלה	לא צריך
סבונים	לא צריך
סקוטש (חדש!)	לא צריך
פלסטילינה	לא צריך
פלסטילינה - בר בצק	לא לשימוש בפסח!
קרם ידים	צריך
קרם לחות לתינוק/ למבוגר	לא צריך
קש לשתייה	לא צריך

המוצר	הדין
מטהר אויר	לא צריך
מי פה	צריך
ממחטות נייר	לא צריך
מנג'טים	לא צריך
מסיר שומנים	לא צריך
מסיר שומנים קר/ מהיר	לא צריך
מפות (משומשות)	לכבס
מפיות נייר	לא צריך
מרכז כביסה	לא צריך
מרכז שיער/ מעצב שיער	לא צריך
משחות נעליים	לא צריך
משחות שיניים	צריך
נוזל דוחי יתושים	לא צריך
נוזל הברקה למדיח	לא צריך
נוזל לניקוי חלונות	לא צריך
אלכוהול ג'ל	לא צריך

הנחיות לשימוש בתרופות:

- תרופות המיועדות לשימוש חיצוני (משחות, טיפות, פתילות, זריקות) מותרות בשימוש בפסח בשעת הצורך. לכן ברשימות המתפרסמות של תרופות המאושרות לשימוש בפסח מובאות רק תרופות הנלקחות דרך הפה.
- תרופות המכילות קטניות מותרות, גם לנוהגים שלא לאכול מוצרי קטניות.
- בתרופות שיש בהן חשש חמץ, עדיף להשתמש בכדורים מאשר בסירופ נוזלי.
- ויטמינים ותרופות הומאופתיות מבוססים פעמים רבות על אלכוהול המיוצר מחמץ. כמו כן, כיום מצויים בשוק מאות תוספי תזונה, המיוצרים על ידי יצרנים שונים. בכל תוסף תזונה, יתכן ויש מרכיב חמץ. אין לצרוך אותם, אלא אם כן יש עליהם אישור כשרות לפסח!
- בשעת הצורך, מומלץ לבדוק באתר האינטרנט של קופת חולים "כללית" המפרסמת לקראת פסח רשימה מפורטת של תרופות וכדורים שבהם אפשר להשתמש בפסח, או לשאול רבנים ופוסקי הלכה שיש בידם רשימה מעודכנת.
- קופ"ח כללית מעמידה לרשות הציבור מערכת "תרופון" לשליחת הודעה או ווצאפ עם שם התרופה, וקבלת מענה מיידי על כשרותה לפסח. תרופון תשפ"ב 055-9982701

להלן נביא דוגמאות למעשה בכלים שונים »

- צלחות חרסינה לא ניתן להכשיר.
- כלי בישול מזכוכית (לא אפיה), כגון: סירי פיירקס לבישול עם נוזלים, צלחות, כוסות וכד' להגעיל ברותחין.
- כלי זכוכית שאופים בהם (תבניות פיירקס וכד') אי אפשר להכשירם, מפני שאי אפשר ללבנם לביבון חמור.
- סירי בישול ממתכת וכן המכסים, הכשרתם בהגעלה. סיר שיש לו קיפול בשפתו, וכן מכסה שיש לו קיפול בשפתו יש ללבן את השפה בליבון קל.
- מחבת או מחבת ווק הכשרתם, יש אומרים בליבון קל ויש מחמירים בליבון חמור.
- מחבת בציפוי טפלון/קרמי וכן סיר קרמי - לא ניתן להכשירם לפסח.
- סיר פוייקה הכשרתו בליבון חמור.
- סכו"ם ממתכת - יש להכשיר בהגעלה ברותחין. מזלגות, יש להקפיד לנקות בין שיני המזלג לפני ההגעלה.
- סכו"ם ממתכת עם ידית פלסטיק לנקות היטב גם בחיבור שבין הפלסטיק למתכת, ולהגעיל ברותחין.

נהוג להעמיד לרשות הציבור צוותי הכשרה, העוסקים בהגעת כל בית. הצוותים הללו חייבים ללמוד היטב את דיני ההכשרה (שו"ע או"ח סימנים תנ"א-תנ"ב), כדי לדעת אלו כלים ניתן להכשיר וכיצד להכשיר כל כלי, בליבון או בהגעלה.

- בכלים אותם מבקשים להגעיל, אין להשתמש 24 שעות לפני ההגעלה.
- יש לפרק ידיות סירים וכדומה, ולנקות היטב את הכלי ואת הידיות.
- יש להביא להגעלה גם ידיות וברגים.

הכלל בהכשרת כלים הוא "כבולעו כך פולטו".

- לכן, כלים הבולעים חמץ עם נוזל, בבישול - הגעלתם במים רותחים. כלים הבולעים חמץ יבש, כמו תבניות אפיה, הכשרתם ע"י ליבון חמור.

תנור

הכשרת תנור לכתחילה

- ניקוי התנור בחומרי ניקוי המיועדים לכך.
- ניקוי הדלתות, הזכוכית וכדומה.
- חימום על ידי מבער גז ("ברגר") - מעבר עם האש על הדפנות, על המסילות של התבניות ועל הדלת, עד ליבון חמור (עד שמאדים או מאפיר). רצוי שאדם בעל ניסיון יבצע זאת כדי לא לפגוע בתנור.

הכשרה לפי חלק מהדעות

הכל כדלעיל, אלא שבמקום החימום על ידי מבער גז, יש לחמם את התנור לחום המקסימאלי למשך חצי שעה. (בהכשרת תנור לשאר ימות השנה - לא לפסח, אם ידוע שהשתמשו בתנור לאפיית דברים כשרים, אלא שלא הקפידו בהפרדה בין בשר לחלב, וכן שלא אפו בו בשר לא מוכשר או בשר טריפה, אפשר לסמוך לכתחילה על הצורה השנייה של הכשרת התנור).

בכל מקרה, התבניות (תבניות אמזיל) והרשתות צריכות ליבון חמור. תבניות אלומיניום אין להן תקנה.

תנור פירוליטי

הכשרתו: הפעלת תכנית לניקוי עצמי (בחום מקסימאלי), ודי בזה. הכשרת התבניות: דינן כתבניות תנור כפי הנזכר לעיל.

כיריים

ניקוי הכיריים באופן יסודי. את ראשי הלהבות יש לנקות ביסודיות ודי בכך.

את החצובות (מעמדי הסירים) יש ללבן, רצוי בליבון חמור. אם אי אפשר, ניתן ללבנם בליבון קל.

את משטח הכיריים רצוי לצפות בנייר כסף.

כיריים אינדוקציה

יש לנקות היטב את המשטח האינדוקטיבי, ודי בכך.

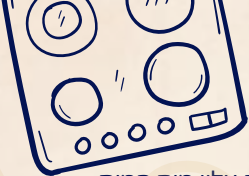
מנגל גז

על גבי המנגל מצוי שמשמש עם חמץ גמור, כגון בהכנת קבב, קציצות וכד' וכן לעיתים אופים עליו פיתות ומאפים.

לכן, יש לנקות עד כמה שאפשר את רשתות המנגל, וכן את הבסיס ואת מכסה המנגל.

את הרשתות יש ללבן בליבון חמור בעזרת מבער.

לבסוף יש להבעיר את המנגל על המקסימום, ולהשאירו סגור כ-15 דקות.

פלטת שבת

לנקות היטב ולהדליק למשך כחצי שעה. לאחר מכן, לעטוף בנייר כסף עבה.

מיחם וקומקום

ניקוי

- לנקות היטב מבפנים ומבחוץ. אין חובה להסיר את האבנית המצטברת!
- לנקות את המכסה היטב.

הכשרה

- להכשיר את המכסה ע"י הגעלה במים רותחים.
- לחמם את המיחם או הקומקום כשהוא מלא מים, ובעת הרתיחה להסיר את המכסה. תוך כדי רתיחה, לשפוך מים רותחים מקומקום נוסף לתוך המיחם או הקומקום הרותח, ולדאוג שהמים יגלשו על שפתו החוצה.

יש להקפיד לנתק מיד את זרם החשמל למניעת סכנה!

- במיחם מתכת, יש לעבור על שפת המיחם בעזרת מבער גז, בגלל הקיפול שיש בשפה.
- במיחם הסגור במכסה פלסטיק מעוגל, שאינו מתחמם ואין מניחים עליו אוכל לחימום, אם לא השתמשו בתוך המיחם בחמץ, אין צורך בהגעלה אלא בניקוי חיצוני בלבד.

טרמוס

- לנקותו מבפנים ומבחוץ (אין צורך לפרקו) ולערות עליו מים חמים.

מיני בר

- במשך 24 שעות להיזהר מלערות ממנו על גבי מוצר חמץ. לאחר מכן להפעיל במצב "הרתחה" ולהוציא 2 כוסות מים רותחים.

מיקרוגל

הכשרת צלחת הזכוכית

- לנקות היטב את הצלחת.
- הגעלה במים רותחים. אפשר להגעיל בסיר גדול מאוד. אם אין סיר גדול, אפשר לחמם מים בתבנית אפיה על גבי הכיריים ולכסות בתבנית נוספת, על מנת לאפשר רתיחה. לאחר מכן, יש לשקע את הצלחת של המיקרוגל בתבנית. במידה והצלחת אינה נכנסת כולה, ניתן לסובבה בתוך המים, עד שמוגעלת כולה.

ניקוי המיקרוגל

- לפי הוראות הניקוי של היצרן.
- הניקוי יכול לזלזל את העיגול עם הגלגלים שעליו יושבת הצלחת.

הכשרה

- להחזיר את הצלחת למקומה.
- לשים 2 כוסות מים ולהפעיל את המיקרוגל ל-10 עד 15 דקות, עד שהמים מתאדים, כחצי מכל כוס.

מדיה כלים

הכשרת הרשתות

את הרשתות והסלים יש להגעיל בסיר גדול של מים רותחים.

גוף המדיח

- להפעיל עם חומר ניקוי בטמפרטורה הגבוהה ביותר, למשך תוכנית שטיפת כלים.
- למי שיש רשתות מיוחדות לפסח, כמובן שמספיקה הפעלת המדיח לתוכנית שטיפה בלבד.
- אם ניתן לנקות את הפילטר לפני ההפעלה - עדיף.
- כמו כן, לפני ההפעלה יש למלא את המיכל המיועד למלח ואחר כך להפעילו.

כיוור

- לנקות היטב את הכיוור, ובמיוחד את דפנותיו במקום החיבור עם השיש.
- לאחר מכן, לערות עליו מים רותחים ממיחם או מקומקום כשהם מחוברים לחשמל והמים ממש רותחים. יש להקפיד שהמים יגיעו ישירות מהקומקום לכל שטח הכיוור ולא להסתמך על כך שהם נוזלים ממקום למקום.
- יש להניח דף עץ, פלסטיק או פח בתחתית הכיוור, לחציצה.

שיש

- יש להסיר כל דבר הדבוק לשיש ולנקותו היטב.
- לאחר מכן, יש לשפוך מים רותחים ממיחם או מקומקום חשמלי המחברים לחשמל, וממשיכים את רתיחתם. להקפיד שהמים יגיעו לכל מקום ישירות מהמיחם. יש נוהגים ללבן ברזל או אבן, ולגרור אותם על גבי השיש, בעוד המים הרותחים עליו.
- לאחר העירוי, רצוי לכסות את השיש בנייר כסף וכדומה.
- אין להניח סיר חם ישירות על השיש אלא על גבי מפרדי או חוצץ

פנינים להגדה של פסח

והגדת לבנך

אחת ממצוות ליל הסדר היא "והגדת לבנך".

והגדת לבנך - יכול מראש חודש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום
הוא יכול מבעוד יום, תלמוד לומר, בעבור זה, לא אמרתי אלא
בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך. (מתוך ההגדה)
המצווה לחנך, להעביר את המסר, את המסורת, לחבר את דורות
ההמשך לשרשרת הדורות הגדולה, מאז לידת עם ישראל יום
צאתנו ממצרים, ועד אחרית הימים לשנה הבאה בירושלים הבנויה.
דווקא סביב שולחן הסדר, בשעה שיש מצה לחם הגאולה, ומרור
על שום שמררו את חיינו, ואמנותך בלילות...

זוכים אנו במוסדות אלון מורה, להיות שותפים בגידול דורות של
תלמידי חכמים, אנשי תורה, בליבנו תפילה, שנזכר להמשיך להיות
שליחים נאמנים, שלכם, ידידינו היקרים, להמשיך לצמוח ולהצמיח,
להגדיל תורה, להרבות בחינוך ולעלות מעלה מעלה.

מצורפים לפניכם פנינים להגדה של פסח - רעיונות והארות, לעיון
ולדיון. מאת רבני, בוגרי ואברכי מוסדות בית המדרש באלון מורה.
מוזמנים להסב עינם בליל הסדר - ולהעלות אותם על שולחן החג.
בין הפנינים תיבלנו חידות על ההגדה ושאינו יודע לשאול את פתח לו!
פסח שמח וכשר!

"ואילו לא הוציא..."

הרב שחר אימבר
מראשי ישיבת אלון מורה

"ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים"

ושואלים הפרשנים מה הכוונה שהיינו **משועבדים לאותו פרעה במצרים?** היתכן? מתרץ אבודרהם שהכוונה שעדיין היינו תחת השושלת הפרעונית. השפת אמת מסביר בדרך החסידית שבאמת לא היינו תחת אותו פרעה אלא שאם לא היינו יוצאים ממצרים אותו כח של פרעה הרשע היה מלווה אותנו בכל חיינו ועבודת ה' הייתה הרבה יותר קשה.

אך הרב קוק היה מבאר בדרך אחרת, שבאמת אילו לא יצאנו במצרים כל המציאות הייתה עומדת מלכת. לא היה שום התקדמות ופריחה והכל היה עומד על עומדו תחת אותו פרעה הרשע.

אותה יציאת מצרים בעצם שיחררה את המייצרים של כל המציאות, ובכך הוא יכול להתקדם ולפרוח. באותה רגע של היציאה המציאות קיבלה את היכולת להשתכלל ולהיות מוסרית בזכות ישראל אשר ברך אתפאר שיצאו לחירות. שנזכה לשמוח ביכולת שלנו לחירות אמיתית גם מהשושלת הפרעונית גם מהיצר הפרעוני וגם מהכבלים שלא נותנים לנו לפרוח.

חידות: (תשובות בעמוד 31)

- היא סוג של מנהל וכלי הסדר למיין אותה בקצרה. מי אני?
- בחומר בו צבדו בני ישראל אצברו אני למיין טיבאל בקצרה מפרו. בחומר ואפרו פטיבאל?

הלילה הזה כולו מצה

הרב דוד אמיתי
ראש ישיבת אבינועם - תפוח

מספרת הגמרא בפסחים (מב). סיפור מוזר: אמר רב יהודה: אשה לא תלוש אלא במים שלנו (כלומר שלנו בלילה, ע"מ שיצטננו ולא יחמיצו במהירות). דרשה רב מתנה בפפוניא. למחר, אייתו כולי עלמא חצבייהו ואתו לגביה, ואמרו ליה: הב לן מיא! (הגיעו כל העם לרב מתנה עם כלים למלא אצלו מים - הבינו ש"מים שלנו" היינו מים של רב מתנה) אמר להו: אנא במיא דביתו אמרי (שישנו - שלנו בלילה).

מה כוונת הגמרא בסיפור? להראות את גודל תמימותם או טיפשותם של אנשי פפוניא?! וכי זו השנה הראשונה שהם אופים מצות?!

מסביר האדמו"ר מסדיגורה: בתשובה מיראה זדונות נהפכות לשגגות, ובתשובה מאהבה לזכויות. ימי תשרי הם ימי הדין והיראה, וימי ניסן הם ימי החסד והאהבה. בתשובה של תשרי הזדונות נהפכו לשגגות, וע"כ זרקנו אותם ב"תשליך" למים. בימי ניסן העבירות נהפכו לזכויות וע"כ אנו רוצים אותם בחזרה. לכן באו אנשי העיר לרב מתנה לקחת

"מים שלנו" - לקבל בחזרה את אותם המים בהם זרקנו את עוונותינו בתשרי, כל אחד והמים שלו.

חמץ ומצה

הרב ערן המאירי
ר"ם בישיבה התיכונית אמ"ש

אומרת המשנה:

"אור לארבעה עשר בודקים את החמץ..."

לכאורה הניסוח אמור היה להיות: אור לארבעה עשר בודקים את הבית מחמץ. אלא שכאן טמון רעיון שמלווה אותנו מהרגע הראשון של מצוות החג ועד האחרון - אין לנו שום דבר נגד החמץ. ההיפך, במהלך השנה הלחם הוא עיקר מזוננו של האדם ואפילו קבעו עליו ברכה מיוחדת.

אלא שצריך לבדוק איזה סוג של חמץ יש לנו בבית.

החמץ כידוע מסמל את התערבות מעשה האדם, את הניפוח, את השמרים, את התבלין. לכאורה זה דבר נפלא! אך עם הפלא של שכלול ופיתוח העולם, קיימת סכנה שהחמץ יגרום לנו לשכוח מאין באנו, מי נתן לנו את הכוחות ולכן צריך לכוון את הפיתוח האנושי. ולכן ניקח את החמץ הזה, נשרוף אותו ונצא לשבוע של מעבדה רוחנית עד שנזכור את מקומו הטוב והאמיתי. ומה היא אותה מעבדה? ההיזכרות והחווייה של "בצאת ישראל ממצרים... היתה יהודה לקדשו".

אנחנו שייכים לעם שכולו יצירה רוחנית קדושה, משם כוחנו, משם כשרונותינו ומשם שאיפותינו. רק אחרי שבוע של עבודה רוחנית והיזכרות כזו, אנחנו ניגשים שוב אל שנה שלמה מלאה ב'חמץ' חיובי וטוב.

קדש

יאיר אביגד
בוגר הישיבה.

שני ערכים מאירים בחג הפסח.

כמו כל החגים, הוא מקרא קודש, אך הוא גם חג החירות.

החירות הינה אידיאל א-לקי עליון, אך ללא הקודש היא מסוכנת.

הקודש הרי הוא נאמנות לעצמיות ואילו החירות היא המרחב המאפשר לחירות זו לצאת אל הפועל.

הקודש והחירות הם 'תרין רעין דלא מתפרשין', חירות ללא קודש זו הוללות, אך אדם שאינו חירותי, הקודש שבו לא יצא אל הפועל.

על כן לביל הסדר אנחנו שותים יין המשחרר ומוציא אותנו לחירות, ויחד עם זאת אוכלים מצה, המבטאת את הגרעין העצמי. ללא תפיחה ותוספת חיצונית, מזכירה המצה ומחברת אותנו לנקודה הקודש העצמית, 'קודש ישראל לה' ראשית תבואתו'.

• בואו בסדר בלילה לואלים אביגד באו.

• אף איננו כוס מקדשים לאלה הכחות קדושים? ומה? מקדשים חזקים?

• היא רחוקה לא נחמדה, אותה צוללים אסין בסח אולי באכילה.

• אותו אכלו בני ישראל מקדש, ופזא אף למו לא איל אויה וצב.

אם היית יכול ארצות מילפיו מקדשך אל לוחם בסדר אלנו, את מי היית מצמיח?

ואחרי כן יצאו ברכוש גדול

הרב איציק אמיתי
מרבני ישיבת אלון מורה

גדול אינו רב - גדול הוא באיכות ורב הוא בכמות. אף משנות הגלות, מהצרות והשעבוד, יוצאים אנו מורוחים באיכות - "יוצאים ברכוש גדול". וכך כותב הרב קוק זצ"ל (הגדה של פסח עולת - ראיה, 'מגיד'): "מתחיל בגנות ומסיים בשבח, להורות שהגנות היא צורך השבח. אמנם העבדות ודאי גרמה כמה דברים רעים, כמה תכונות נשחתות, ואין צריך לומר רעות וצרות בהווה שלה לאותן הסובלים אותה אז, - אבל גם תכונת ההכנעה, וההשתעבדות למי שראוי להשתעבד, להיות עבד ה' באמת... גם זה ההכשר נקנה ע"י קניין העבדות והרגל השעבוד".

גם מהשעבוד ניתן להפיק ברכה שהרי דור זה למרות היותו משועבד "מלמד שהיו ישראל מצוינים שם". דור זה מחייב את כל הדור להיות מצויין על אף הכול.

עשר המכות

הרב נתניאל חייט
ר"מ בישיבת אלון מורה

מה מסתתר בחשך של מצרים?

באופן פשוט, מטרת מכת חשך לגרום סבל למצרים, אך נראה שבעומק הדברים טמון ענין נוסף:

כידוע, במכת בכורות הקב"ה בכבודו ובעצמו ירד לתוך טומאת מצרים, אך דבר זה לא יכול להתאפשר ללא הסתרה וכיסוי מחמת גודל האור והקדושה. לשם כך קדמה לה מכת החשך, בכדי לכסות את כבודו של הקב"ה ובדומה להתגלות במעמד הר סיני שהיו בה "חשך ענן וערפל" המילה 'חשך' בלשון התורה משמעותה כיסוי [וכפי שניתן לראות מעט קודם לכן במכת ארבה "ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ"]. וככל שיש צורך בחשך כבד יותר ("וימש חשך") הדבר מעיד על גודל הקדושה והאור - וכפי שרמזה לנו התורה שלבני" לא רק שלא היה חשך אלא "היה אור במושבתם

- כיוני ארץ לא דובר עברית, מאין בית יצא? יצאו באחרית.
- מיהו המאכל בקקראת בנהם בפסח?
- ספר אנו לא צודק אם מיוחד בהיסטוריה לא עם ישראל?
- או בהיסטוריה המלכותית?
- בלשונאים את הכוונות...
בארץ פסח הם מתאונים, ולא לחיך לאחת המכות קוראים.
- אחד מסימני הפסח, בו נשא תפילה, למעלה ידיו יכונו וסוף אלתו תפילתו.
- מן הוא אבי אבינו בארץ, תולדתו בסוף מלכותיות העברית.

- מיהו צד לביקש ארץ את פלא?
- מאכל בקקראת הפסח אלו מסוף את קרבן המאכל בפסח.
- מאכל לעבוד פסח? מיהו כוונתו?

אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן

הרב איציק אמיתי

אף בשעה שישנו עיכוב בגאולה עלינו לזכור שאנו במהלכה. לקחנו את השה וקשרנוהו, שחטנוהו ואכלנוהו ערוכים ליציאה. בחצות הלילה הכה ה' את כל בכורי מצרים ופרעה אף דרש במפגיע: "קומו צאו מתוך עמי".

אך אף שהיינו מוכנים ליציאה, לא יצאנו. מתעכבים אנו במצרים כי איננו יוצאים כנגבים בלילה (תנחומא בא ז).

גאולתנו החלה אך לא הושלמה והיא נראית כמתעכבת. אך גם בתקופה זו, במהלך הסיבוכים, הצרות והירידות של הדרך, חובה שיישאר בפינו טעם הגאולה כדי שלא נשכח שידו נטויה עלינו לגאולנו, להשלים הגאולה ממצרים לירושלים.

חדש! ספרו החדש
'הכח לעשות חיל'
ניתן להשיג אצל הרב
054-5684691

להצטרפות
לקבוצת הווצאפ
'שיעור השבועי של
הרב איציק אמיתי'
סרקו את הקוד

סאג, ז' אלט-אל-י' טאגאט-טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט

ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט
ז' טאגאט-טאגאט ז' אלט-אל-י' טאגאט

ר' נריא גזבר חצר"מ בשיבת אלון מורה

פיוט דינו מסתיים בטובה שרבש"ע השפיע לנו בבניית המקדש.

מדוע אין כאן אזכור קטן של כיסופים וגעגועים למקדש שייבנה?

ע"פ העובדה שבעל הפיוט בחר להשתמש בביטוי הפחות שכיח - 'בית הבחירה' ולא בביטוי 'בית המקדש' נוכל לענות על שאלה זו.

בספרות חז"ל, כאשר רוצים לתאר את מהותו של המקדש, משתמשים בעיקר בביטוי 'בית הבחירה'. כאשר מתארים את שלוש המצוות שנצטוו ישראל בכניסתם לארץ משתמשים בביטוי זה, וכאשר מתארים את העובדה שמקום המקדש שייך לכלל ישראל משתמשים בביטוי זה.

בליל הסדר אנחנו מתעסקים במהותו של עם ישראל. בעצם יצירתנו והיותנו לעם. אנחנו מתחברים לעבר, ע"מ שנוכל להשפיע מאורנו בהווה ובעתיד.

אמנם אין מקדש, אבל כשנתחבר חיבור שלם למהותנו ותפקידנו, כשנבחר באמת בבית הבחירה, הוא ייבנה במהרה ונזכה לשנה הבאה בירושלים הבנויה.

- במעוזים ובמקדשים אלו ירוקות וקרקדות מירושלים וירוקות מי אלו?
- מי צאת ה' לא שמועדי?

ישיבת אלון מורה

| בדיקות קורונה בישיבה

בימי השיא של גל הקורונה פתחנו בישיבה מתחם בדיקות. הבחורים הנפלאים שלנו התנדבו להפעיל את המתחם בבוקר ובערב, "בין הסדרים"... (רק בסוד נגלה, כי זרמו לכאן נבדקים גם במרחק נסיעה של 45- דק)

| ללמוד וללמד

בהתמדה גדולה! אחת לחודש, מתקיים בישיבה ערב סיומים "מסכתות וספרים אחרים - ללמוד וללמד", בתמונה - ערב סיומים בביתו של מו"ר הרב לבנון. ברכות לחבורת הדף היומי בישיבה, עם סיום סדר מועד - תמידים כסדרם!

| הרחיבי מקום אהלך

התחדשנו! לאחרונה, פתחנו את כיתת הלימוד האחרית בביהמ"ד והוספנו בה פינת לימוד לחבורה וחברותות.

| התוועדות ר"ח אדר

כמיטב המסורת, התוועדות ר"ח אדר בשמחה מיוחדת! רבני הישיבה, בחורים, בוגרים, תושבים וידידים - חברו יחד לשמחה הגדולה - זכינו לקבל קדושת פורים באמת...

| מחממים את החיילים!

מבצע חם צאור - חולק לחיילים בסבב ביקורים מחזק ומחמם! ברכות לחיילי הישיבה בהנדסה ובשריון, עם סיום ההכשרה. עלו והצליחו!

ארגון כושרות עמד בחודשים האחרונים בחזית המאבק וההסברה למען הכשרות הציבורית במדינת ישראל. בדיונים בוועדות הכנסת ובראיונות רבים לתקשורת, הסיברו נציגי הארגון את החורים ברפורמת הכשרות והצורך לתת מענה לכל הציבור הרחב שרוצה לאכול כשר. בימים אלו בארגון כושרות שוקדים על הקמת מיזם שיסייע לרבניות המקומיות לעמוד בדרישות החוק למרות הקשיים הרבים שעולים מרפורמת הכשרות.

חיבוק ליניב מעודד

בחודשים האחרונים אנו מלווים את בוגרנו יניב מעודד, אחרי האסון הנורא שפקד את משפחתו. זכינו אף לביקור מרגש של יניב בפורים, בהודיה ובתפילה לרפואת הודיה אילת השחר בת אסתר.

לימוד בישיבת חומש

מעלה מיוחד יש לארץ ישראל - אף יותר מגן עדן (מדברי הרב חרל"פ) בחורינו עולים מפעם לפעם לסדר לימוד מאורגן ב'חומש'. לימוד תורה המתובל במסירות המיוחדת של חומש, אשר מחזק הן את ישיבת חומש, והן את בחורינו.

ישיבת תיכונית אמ"ש

שבוע והגית

שבוע "והגית" לקראת חופשת החנוכה, שבוע חזרה על לימוד הגמרא, תלמידי הישיבה למדו עשרות דפים בשקלא וטריא

שותפים לעשייה!

תלמידי חטיבת אמ"ש עמלו ובנו מתחם נעים עם נדנדות וספסלים.

חטיבת אמ"ש

חטיבת אמ"ש מתוועדים! בכל ראש חודש מתכסים תלמידי חטיבת אמ"ש להתוועדות מיוחדת, בניגונים, שירי דבקות, דברי תורה וסיפורים, ומחברים גם את הלב לעבודת ה'

ביתי ומשפחתי!

אירוח בביתי הר"מים כמיטב המסורת חזרה אחרי תקופה הקורונה

מסע שביעית-שמינית

תלמידי השמינית יצאו למסע ארבעה ימים בסימן "להיות אדם גדול", להצמיח בקרבם את השאיפה והרצון להיות אנשים גדולים שמתקנים את העולם! 'מסע שביעית' בסימן מגלות לגאולה ברמה הלאומית והאישית. מיוחד, מחבר ומרומם!

במזל טוב

"כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים" - כמיטב המסורת זכינו השנה בפורים קטן לשמח חתן וכלה בארגון חתונה של זוג גרים. בהובלת תלמידי כיתה י' הישיבה ארגנה חתונה מא'-ת', מזל טוב!

ישיבת אבינועם

אירועים מרוממים רבים
חווינו בזמן חורף: יארצייט
לרב חרל"פ זצ"ל,
התוועדות טו בשבט, עליה
לחומש ונקודת ציון מיוחדת
מסיבת ליל פורים קטן בו
זכינו גם לאורחים רבים שבאו
לשמוח איתנו.. וכמובן פורים משמח
ומרומם ב"ה!

ב"ה ביוזמת תלמידים, ראש הישיבה, הרב דוד אמיתי, הוציא
לאור חוברת משובחת לכבוד הפורים. וכן שיר נוסף שבית
הישיבה הוציאה לאור, חפשו 'ותשפיע'.

מרחיבים ובונים! הרחבנו את חדר האוכל, והוספנו מבנה
מגורים לטובת התלמידים הרבים ובוגרי הצבא.
מצפים להמשך התרוממות בלימוד ועבודת ה' למען
שמו באהבה בשם כל ישראל!

שמחים לשתף מעט מזמן חורף אותו סיימנו זה לא מכבר. תפילות
הימים הנוראים ובשיאן שמחת תורה הוסיפו חשק ושמחה בבית
המדרש שחזר במרץ לזמן חורף ארוך, מלא וגדוש.

התחלנו בלימוד פרק ראשון בבבא בתרא פרק השותפין, בו עסקנו
בסוגיות עמוקות ומרתקות בדיון הזיק ראה, הריסת ובניית בית הכנסת,
מקיף וניקף ועוד ועוד, לאחר חנוכה החלו לחזור לבית המדרש חיילי
היקרים, אשר חזרו במרץ לבית המדרש.

בכולל הלכה עם הרב חנניה רכל, למדו בזמן חורף הלכות חופה
וקידושין, בציפייה לקראת הלכות שבת זמן הבא. כמו
כן, הרב חנניה פתח מסלול של 'צורבא מרבנן'
לבוגרי הצבא המעוניינים בכך.

זכינו לארח רבנים שונים במהלך הזמן: הרב
זלמן מלמד שליט"א, הרב מרדכי רבינוביץ'
והרב יגאל קמינצקי ורבנים נוספים.

חג שמחה וכשר!

מוסדות בית המדרש
אלון מורה

יוצא לאור ע"י מוסדות בית המדרש אלון מורה

ת.ד. 438 | ד.ג. לב השומרון 4483300 | טל/ווצאפ : 02-9973905
פקד : 02-9973965 | office@yelonmoreh.co.il